

at bringe i den høitærebe Indenrigsministers Erindring. Forbindelsen mellem Sjælland og Falfter hører for Diebliffet ikke til de store Forbindelsesled, ligesom man heller ikke kan sige, at Forbindelsen mellem Lolland og Langeland hører dertil. Naar vi gaa ud fra den Forudsætning, at en Bane Nykjøbing-Gjedserodde bliver bragt istand, vil der ikke være nogen Tvivl om, at der vil gaa en hel Del Kraft af denne Bane. Der ved vil der blive etableret en god Forbindelse med Lybftland, som vi før have savnet, hvorved Dampskibet mellem Korsør og Kiel vil kunne undværes. En stor Del svensk Kraft vil ligeledes gaa af denne Bei. Det vil ikke være ubekendt, at der i Sverrig arbeides for en Forbindelse Ystad-Vibek, tror jeg (Indenrigsministeren: Ystad-Ancona). Nuvel, Ystad-Ancona! Men hvis vi kunne bringe det til, at faae en Forbindelse Nykjøbing-Gjedserodde-Warnemünde, vilde denne Lanket let blive opgivet fra svensk Side, idet man faa ikke vilde kunne konkurrere med den danske Linie. Her tilbydes nemlig overordentlig store Fordele, idet der ved Warnemünde er en ganske flink og temmelig isfri Havn, faavidt jeg erindrer paa en 10—12 Fods Dybde, og ved Gjedserodde kan der anlægges en Havn, der i de allerfleste Tilfælde vil være isfri, og som for de Søfarende ogsaa i andre Henseender kunde afgive en særlig god Hjælp under Omstændigheder, der kunne optræde paa Østersøfarten. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, idet jeg antager, at det eventuelle Udvalg sandsynligvis vil tage denne Sag under nærmere Overveielse. Jeg har kun villet klare den Stilling, som Udvalget forrige Aar har indtaget til dette Spørgsmaal.

Indenrigsministeren (Lobiesen): Jeg skal tillade mig at knytte et Par Bemærkninger til, hvad der blev udtalt af den ærede sidste Taler, og skjøndt det ligger fjernest fra Sagen, skal jeg strax give Oplysninger med Hensyn til Færgestedet ved Laars. Naar der Klages over, at Indenrigsministeren ikke skulde virke hen til at fjerne de Vanskeligheder, som nu stille sig hindrende i Veien for, at Dampskibe kunne passere fra Naffkov over til Langeland, faa tror jeg virkelig, at det er med nogen Ret, at man gjør dette. Da Rigsdagen forrige Aar gav sit Minde til, at de Sager, der høre til Færgesæsenet, skulle henlægges under Amtsraadene, var det ganske naturligt, at man, da det ved Dom var konstateret, at Færgemanden havde Ret til at forbyde en Dampskibsforbindelse med Langeland, der allerede havde bestaaet i et Par Aar, da henvendte sig til Amtsraadene, navnlig det Amtsraad, i hvis Kreds Laars Færgegaard ligger, og anmode dette om, at det vilde ordne Sagen med Bedkommende. Nu kan man gjerne sige, at det er en gammel ormstucken Rettighed, der her Tale om, men man maa dog erindre, at, om det end er

aldrig faa gammel en Rettighed, naar det er en erkjendt Lovlig Ret, respektere Alle den; Indenrigsministeren og Amtsraadene saavel som enhver Anden ville indordne sig under den borgerlige Lov, og naar derfor denne Rettighed kaldes ormstucken, er den dog ikke anderledes bestaen, end at Bedkommende vil kunne gjøre den i klingende Mønt, saafnart det skal være. At Bedkommende er bleven særlig gunstig stillet overfor de to Amtsraadskrede, hvis Beboere ere overordentlig utilfredse, og det med god Grund, med Forholdet, skal jeg indrømme, men det er tillige en Erfaringsætning, at et Amt langt billigere og langt bedre formaar at afvikle saadanne Forhold end Staten; det er altid Staten, som slipper dyrest til den Slags Foranstaltninger. Jeg har derfor allerede tilladt mig at udtale under Smantlovens første Behandling paa en Forespørgsel af et æret Medlem, at der ikke fra min Side skal være Noget til Hinder for, at Statskassen giver et Bidrag til Aflysningen af dette Færgesforhold, saavel som til Aflysningen af en Del andre Færgesforhold, som man er bleven kjed af, og jeg er fremdeles villig til at give dette Bidrag; men Sagen hviler endnu paa Amtsraadet, og jeg føler mig forvisset om, at dette Amtsraad vil lade sig det være magtpaaliggende paa bedste og forstændigste Maade at ordne denne Sag. Naar det er sagt, at jeg skulde øve et Tryk paa de underordnede Myndigheder, da er dette jo Noget, som temmelig let siges, naar man vil af med Noget eller have fat Noget igjennem, men naar Taleren var om, at Ministeren under andre Omstændigheder kunde ønske at øve et Tryk paa Amtsraadet eller andre kommunale Raad, føler jeg mig forvisset om, at der fra ærede Medlemmer vilde komme ganske andre Udtalelser. Sagen er jo ogsaa den, at et kommunalt Raad er Autoritet paa sit eget Omraade og over sin egen Kasse, og i faa Henseender ikke staar under nogen anden Dyrighed, men er ligesaa uafhængig med Hensyn til sine egne Anliggender, som Ministeren er med Hensyn til sine. Det er altsaa kun af Forhandlingsveien, at man her vil kunne naae sit Maal; men jeg nævner da den Overbevisning, at Befolkningens mange og lydelige Klager over den i det Hele mindre gunstige Tilstand af disse Forhold vilde være det bedste Tryk paa Amtsraadet, som ogsaa utvivlsomt vil bringe denne Sag i Orden. — Der er et Par Punkter, som det ærede Medlem omtalte, og som jeg fremdeles kunde ønske at knytte nogle Bemærkninger til. Det er navnlig for det Første det Punkt, som det ærede Medlem berørte, at der ikke i Lovforslaget er fordrvet nogen Garant for Dampfærganlægget mellem Sjælland og Falfter for det lolland-falfterste Jernbaneselskabs Bedkommende. Dette har en Grund eller snarere flere, som jeg skal tillade mig nærmere at forklare. For det Første vides det af ærede Medlemmer, at Forbindelsen mellem Sjælland og Falfter for